

Aenyienz Makgak

“Dwg ha, naed haeux iq, aenbyuk na, mbouj log dek aenbyuk ngaz couh mbouj did ok ndaej.”
Ginh Fuzdingz gangj sat youh cam: “Nywjhom ne?”
“Cungj dai liux lo.”
“Mwngz ndaem youq gizlawz?”
“Luegbya ha.”
“Miz ndoengfaex mbouj?”
“Mbouj miz.”
“Gvaiq ndaej!” Ginh Fuzdingz youh riu lo, “nywjhom huq neix, unj dai! Itdingh ndaem youq ndoengfaexlaux cungj dieg yaemliengz、cumxmbaeq、cij doeng didi nditeuiq neix cij maj.”
“Mwngz vihmaz mbouj caeux gangj?”
“Caeux gangj miz gijmaz yungh? Mwngz lai-naeuz gauj ‘swhbwnj cuji’ lumj bae swhbwnj cuji nei yungzheih ha? Naemj gwn makdauz couh aeu hwnj godauz! Couh dawz go, nywjhom daeuj gangj, couhsuenq gomiuq mbouj dai, daengz cawqleix doenggho seiz, mwngz dwg dak ne roxnaeuz gangq? Dak gij feihhom couhdwg mbouj okdaeuj.” De youh cam: “Miuzmakgak mbouj dai ba?”
“Dou ndaem youq gyangreih, maj ndaej maqhuz ndei ha.”
“Haengjdingh youh miz vwndiz, gangj mbouj dingh bimoq bilaeng cungj ngaiz dai sat!”
“Vihmaz?”
Duicangj gungz simgaenj lumj feiz coemh daengz bwnda nei, Ginh Fuzdingz dauq lumj raemxgyoet ceh naeng vaiz, mwngz gaenj gou mbouj gaenj. De menhnyednyed dwk naeuz: “Gijneix ma, baezlaeng caiq gangj.”
“Mwngz gangriu hix gvaqbouh lai loba?”
Duicangj gungz cungj yaek diuq hwnjdaeuj. Ciuq naemjfab de, Mbanjlahgyah geij bi neix faencig onjbouh swngsang, dingzlai dwg baengh makgak, hanghmoeg gizwnq mbouj gvaq dwg bangbouj saekdi, danghnaeuz gisuz ndaem makgak mbouj gaem ndaej daengz fwngz, daengx aen dajveh couh doek ndwi lo. Ndigah de lijdwg nyaenx sing nyaenx heiq, bakdiemz bakvan dwk gouz Ginh Fuzdingz. Hoeng Ginh Fuzdingz lijdwg coenz ndeu cungj mbouj nyienh gangj, dauqfanj naeuz: “Mwngz gaej naemj dang duzgoep hawj duzbaeu ven congh lo.”
Duicangj gungz rox, duzgoep dwg ciemq conghbaeu guh rongz, nanzdauh mwngz Ginh Fuzdingz couhdwg duzgoep? Dangyienz, mwngz mbouj gangj, gou bae cam bouxwnq ndaw mbanj hix baenz, hoeng gou couh dwg aen beizheiq neix: Mwngz mbouj gangj, gou ngangz daj ndaw bak mwngz mbon okdaeuj!
Yaek byaij seiz, duicangj gungz cienmonz gik Ginh Fuzdingz coenz ndeu: “Gou hwnjdou gouz mwngz mwngz mbouj gangj, yienghneix cijndaej caj mwngz soengq hwnjdou lobw!”
“Yoho! Mwngz lij siengj nohvaiz haeu hwnjgyaq ha?” Ginh Fuzdingz riu hwnjdaeuj, “Byagujhanz mwngz bongj rumzdinggyaeuj gvenq lo, gou oknyouh hix mbouj gamj yiengqcoh mwngz, lij gangj soengqhuq hwnjdou!”
“Mwngz gamj raemj gyaeuj gaeq gangj vahgeng? Gou yaek sawj mwngz ienqhoij.” Duicangj gungz baetnuij bae lo.

八角姻缘

□ Moz Yimingz sij Ouh Caijfangh hoiz

□ 莫义明 著 欧彩芳 译

“是呀，米粒小，谷壳厚，不烫裂谷壳芽就出不来。”
金福廷说完又问：“香草呢？”
“全死了！”
“你种在什么地方？”
“山冲里。”
“有树林吗？”
“没有。”
“怪不得！”金福廷又笑了，“香草这玩意，娇得很！必须种在阴凉、潮湿、只透过几丝阳光的老林里才能长。”
“你为什么不早说？”
“早说有什么用？你以为搞‘资本主义’同批资本主义一样容易吗？要吃桃子就得上桃树！就拿香草来说吧，就算苗没死，处理产品时，你是晒呢还是烤？晒就是不出香味。”他又问：“八角苗没死吧？”
“我们种在旱田里，长得挺好。”
“还会发生问题的，说不定明后年全部死光！”
“为什么？”
穷队长心急如火烧，金福廷却是冷水浸牛皮，你急我不急。他慢吞吞地说：“这个嘛，以后再说。”
“你这玩笑开得太大了吧？”穷队长几乎跳了起来。按他的观点，拉珈寨这几年分值稳步上升，主要靠八角，其它项目只不过是补充，如果八角栽培技术抓不到手，整个计划都会落空。因而他还是耐住性子，蜜往话里抹，一再恳求金福廷。然而金福廷还是只字不吐，反而说：“你别想当蛙给螃蟹挖洞了！”穷队长懂得，当蛙是占螃蟹洞为穴的，难道你金福廷就是当蛙？当然，你不讲，我可以问寨里其他人，但我就这么个脾气：你不讲，我偏要从你嘴里掏！
临走时，穷队长激了金福廷一句：“我上门求你你不讲，那只好等你送上门了！”
“哈哟！你还想臭牛肉起价哪？”金福廷笑了起来，“你那个苦寒山到惯了顶头风，我屙屎也不敢朝你那个方向，还讲送货上门！”
“你敢砍鸡头讲硬话？我要你后悔！”穷队长赌气走了。

二
过不久，金福廷果然后悔了。“文化大革命”中干过坏事的大有人在，在那个年代，有的夫妻因观点不同还分居，何况知心朋友！说几句违心的话，本是随大流的，何必耿耿于怀！由于自己的报复，让陶扶强的计划推迟了一年，这难道不是更大的错误？……他越想越觉得不对路，几次想写信向穷队长道歉，总觉得词不达意，不如当面讲的好。
然而穷队长并不晓得这一切，仍然认为他是铁板一块，不烧一烧很难解决问题。他想起金福廷独生女金花，前年走村时到过苦寒山，与本寨亚培有“野鸡共窝”之意。后因金花怕过门后她爸过于孤单，亚培才逐步降温，风闻金花却因此“发高烧”。穷队长决定叫亚培去“放火烧山寻旧路”。亚培当然很乐意，队长派去谈恋爱，打赤脚他也愿干。但穷队长又想，青年人嘴上没毛办事不牢，万一“放狗赶山连狗失”怎么办？必须配个第二线兵力：动员寡妇果英去当保镖。临走时他一再交代，能抓“俘虏”就抓“俘虏”，抓不到“俘虏”就搞“情报”；如果两样都到手，功劳就写进苦寒山的翻身史。他俩走了以后，穷队长感到胜利在望：铁夹安在老路上，不怕黄猊夹不着！
这时正是深秋时节，拉珈寨的社员忙于拣八角，山里寨里，到处都充溢着芳香。亚培与果英到寨时，刚好是正午，果英去找亲戚，亚培则直奔金花家。吃完午饭，金花给他爸装了个午饭包，亚培同她一起上山。
趁社员回家吃午饭，金福廷在八角林里东走走，西望望，估摸着八角的产量。突然，一对白寒鸡从他面前腾空飞起，起初吓了他一跳，过后又勾起他的心事：飞禽还成双成对，而我却单寡孤独！
金福廷的老婆是七一年去世的。前几年生活不怎么好，女儿又小，他不敢想另起炉灶。这几年生活好了，总觉得少了什么，一打喷嚏，他总爱讲一声“哪家死了老公呵”！意即有寡妇想他。寡妇想不想他不知道，他将寡妇进行排队倒是真的。他忽儿嫌这个子女多，拖累大；忽儿嫌那个年纪老，一脸的苦瓜皮。总之，没有一个称心如意的。但他又老是念念不忘，刚才那对白寒鸡就是因为他打喷嚏才惊飞的。
“阿爸，你在哪里？”
“金花，我在这儿哪！”
女儿的呼唤，打乱了他的思绪，他应了女儿一句，接着骂自己是“老骚公”：女儿都快二十一了，还没有招人上门，自己却在想寡妇！
不一会，女儿出现在他面前，“阿爸，来客了！”
“谁？”
他的目光刚触到亚培，亚培叫了声“金大伯”，然后介绍自己的名字。

Ngeih
Gvaq mbouj nanz, Ginh Fuzdingz dahraix ienqhoij lo. Haujlai vunz youq “vwnzva da gwzming” seiz guh gvaq vaihsaeh, youq nienzdaih haenx, lij miz gvanbaz aenvih yawjfab mbouj doengz faen youq, baengzyoux rox sim mizmbangj hix dwg baenzneix! Gangj geij coenz vah boih sim, yienzbonj dwg vunz gangj gou hix gangj, hozbiet cuengq mbouj roengz! Aenvih swhgeij boizhaemz, hawj dajveh Dauz Fuzgyangz ngaiz doilaeng bi ndeu, nanzdauh yienghneix mbouj dwg loekcak engq hung? ……De yied naemj yied roxnyinh mbouj doiq loh, geij baez naemj sij saenq hawj duicangj gungz nyinhloek, cungj roxnyinh sij mbouj ok vah ndawsim, mboujyawx dangqnaj gangj ndei.
Hoeng duicangj gungz mbouj rox gijneix, lij nyinhnaeuz de dwg gaiq dietbanj ndeu, mbouj haeuj feiz bae coemh nanz gej ndaej vwndiz. De naemj daengz dahlwgdog Ginh Vah Ginh Fuzdingz lo, de bi’ gyai byaij mbanj seiz daeuj Byagujhanz gvaq, caeuq Yabeiz bonjmbanj miz gvaq gij cingzeiq “roeggae caemh rongz”. Doeklaeng aenvih Ginh Vah lau bonjfaenh okhaq le boh de mbwq lai, Yabeiz cij cugbouh damh roengzdaeuj, dingqgangj Ginh Vah dauq dwg “fatndat” hwnjdaeuj. Duicangj gungz gietdingh heuh Yabeiz bae “cuengqfeiz coemh bya ra lohgaeuq”. Yabeiz dangyienz haengj bae lai, duicangj baij bae gangjyoux, lohdin de hix nyienh guh. Hoeng duicangj gungz youh naemj, hauxseng gwnz bak mbouj miz bwn banhsaeh mbouj maenh, saeklaeuq “caenh ma hwnj bya lienz ma doek” yienghlawz guh? Aeu boiq boux binglig ngeih sienq ndeu cij ndaej: Heuh yahmaiq Gojyingh bae hen de. Yaek byaij seiz de daengq naeuz, saehcingz banh ndaej couh cei q ndei, banh mbouj baenz couh ra di gingniemh ndeu dauqma; danghnaeuz song yiengh neix cungj ndaej daengzfwngz, Byagujhanz ndaej fanndang goenglau cungj suenq sou. Song boux de byaij le, duicangj gungz roxnyinh muengh raen ndaej hingz lo: Dietmeuz an youq gwnz lohgaeuq, mbouj lau nap mbouj ndaej duzfanz!
Mwhneix cingq dwg byaicou, gyoengq seyen Mbanjlahgyah cingq nyaengq mbaet makgak, ndaw bya ndaw mbanj, seiqlengq cungj hom makgak liux. Yabeiz caeuq Gojyingh haeuj mbanj seiz, ngamq dwg banringz, Gojyingh bae ra beixnuengx, Yabeiz cig buet bae ranz Ginh Vah. Gwn ngaiz gvaq le, Ginh Vah hawj daxboh cang ndei haeuxngaiz, Yabeiz caeuq de caez hwnjbya bae.
Swnh seyen ma ranz gwn ngaiz, Ginh Fuzdingz youq ndoengmakgak doeng byaijbyaij, sae yawjyawj, gujsuenq canjliengh makgak ndaej geijlai. Sawq-mwh, miz doiq roeggaehau ndeu daj baihnaj de bongh mbin hwnjdaeuj, haidaeuz de ngaiz doeksaet, gvaqlaeng youh ngaiz ngaeu hwnj simsaeh daeuj: Roeg lij baenz sueng baenz doiq, hoeng gou cix gyaxgedgej!
Mehyah Ginh Fuzdingz dwg youq caet it nienz gvaqseiq. Geij bi gonq saedceij mbouj baenzlawz ndei, dahlwg youh iq, de mbouj gamj siengj lingh dap coux moq. Geij bi neix saedceij ndei lo, cungj roxnyinh noix di gijmaz, mbat haetcw, de cungj maij gangj coenzvah “ranz lawz dai gvan loha”! Eiqsei dwg miz yahmaiq naemj de. Yahmaiq naemj mbouj naemj de mbouj rox, de dawz gyoengq yahmaiq baizdaih gvaq dauq dwg caen. De yaep yiemz yah neix lwg lai, nangq naek lai; yaep yiemz yah haenx geq lai, naengnaj nyaeuq lumj lwghaemz. Gyonj daeuj gangj, mbouj miz saek yah ngamj sim de. Hoeng de youh cungj mbouj lumz, haxbaenh doiq roeggaehau couhdwg aenvih de haetcw cij ngaiz doeksaet mbin hwnjdaeuj.
“Daxboh, mwngz youq gizlawz?”
“Ginh Vah, boh youq gizneix ha!”
Sing heuh dahlwg, dwkluenh ngeixsiengi de, de han le dahlwg coenz ndeu, ciepdwk ndaq bonjfaenh dwg “goengrae”: Dahlwg yaek ndaej ngeihcib it lo, lijcaengz ra ndaej vunz hwnjdou, bonjfaenh dauq youq neix naemj yahmaiq!
Mbouj nanz, dahlwg okyienh youq dangqnaj de, “daxboh, miz hek daeuj lo!”
“Byawz?”
Da de ngamq yawj daengz Yabeiz, Yabeiz couh heuh le sing “Lungzgin” ndeu, yienzhaeuh gangj mingzcoh sw hgeij.